KULTUR STYRELSEN

DR Byen
Emil Holms Kanal 20
0999 København C

Att.: DR Jura Politik Strategi

Radio- og tv-nævnet

22. november 2013

Sagsnr: 2013-010561

Grace Nguyen Suhadi
Fuldmægtig, cand.jur.

gns@kulturstyrelsen.dk
Direkte tlf.: 3374 5033

Klage over skjult reklame for DR's figurer, udsendelser, cd'er og bøger m.v. i Ramasjang Radio

Anders Bøgelund og Jan Irhøj har ved e-mails af 7. og 8. maj 2013 indgivet klage til Radio- og tv-nævnet over skjult reklame for DR's figurer, udsendelser, cd'er og bøger m.v. i Ramasjang Radio.

Klagerne har anført, at der i Ramasjang Radios programvirksomhed overvejende bliver udsendt musik, som er produceret af DR, dvs. musik, som stammer fra DR's egne tv-programmer, DR's "Åh Abe"-serie eller er lavet af kunstnere med tilknytning til DR herunder personer, som er eller har været vært for eller fast medvirkende i et DR-program.

Klagerne henviser til artiklen *"Musikere: DR spiller mest sine egene børnemelodier"* bragt af Politiken den 8. april 2013, hvor Politiken Research opgjorde omfanget af sange produceret af DR til at være 84 % af al musik spillet på Ramasjang Radio den 2. april 2013 i tidsrummet 5.00-14.00.

Klagerne påpeger endvidere, at der til børn produceres, fremstilles, reklameres for og sælges en lang række kommercielle varer og produkter i direkte sammenhæng med de figurer, udsendelser, cd'er og bøger, som DR's afdeling DR Ramasjang tillige står for på tv-fladen.

Derudover har klagerne givet udtryk for den opfattelse, at en programflade bestående af 84 % af DR's egen musik er i strid med DR's public service-forpligtelse om at sikre den danske befolkning et bredt udbud af programmer og tjenester.

Høringssvar

Public service-forpligtelser

DR har i sit høringssvar af 18. juni 2013 henvist til kulturministerens svar til Kulturudvalget på spørgsmål nr. 135 af 3. juni 2013, hvor det konstateres, at det indenfor rammerne af lovgivningen og DR's public service-forpligtelser er op til DR at træffe de programmæssige og redaktionelle dispositioner for DR's radio- og tv-kanaler, herunder Ramasjang Radio.

Skjult reklame
DR har derudover anført, at valget af musik til radiokanalen Ramasjang Radio udelukkende er redaktionelt begrundet ud fra et ønske om, at børn i Danmark skal opleve Ramasjang som et komplet univers, hvor de skal møde karakterer, som de kender, og opleve det som et trygt univers. På denne baggrund har DR truffet det redaktionelle valg, at de karakterer, man møder på tv og på internettet, også er blandt de karakterer, lytterne møder i radioen. Dog er DR samtidig opmærksom på, at radioen skal præsentere ny musik for lytterne, der ikke nødvendigvis udspringer af DR's eget univers. Der er desuden mulighed for at sende ny musik til kanalen via DR's hjemmeside, hvilket der gøres opmærksom på. Den modtagne musik bliver gennemlyttet af DR's redaktion, hvorefter der foretages en udvælgelse, som blandt andet er baseret på en vurdering af, om musikken deler DR's målgruppeforståelse, og om den passer til kanalen.

Da alle sange er valgt ud fra en redaktionel vurdering, mener DR ikke, at der er sket en uberettiget fremhævelse af de afspillede sange, hverken af DR's egenproducerede sange eller sange af andre komponister, musikere eller sangere. På denne baggrund mener DR ikke, at der foreligger skjult reklame for musik produceret af DR.

Ydermere oplyser DR, at de sange, hvor DR er producent eller medproducent, er komponeret, spillet og fremført af en lang række danske kunstnere og musikere, der i øvrigt ikke er knyttet til DR.

Endelig oplyser DR, at Ramasjang Radios redaktion ikke har nogen tilknytning til DR Salg, som står for DR's udgivelser m.v.

Radio- og tv-nævnets vurdering
Radio- og tv-nævnet har i henhold til § 44, nr. 1, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1188 af 23. september 2013, på sit møde den 21. november 2013 behandlet sagen og skal udtale:

Indledningsvis bemærkes, at sagen afgøres efter de på klagetidspunktet gældende regler i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 988 af 7. oktober 2011, og bekendtgørelse nr. 338 af 16. april 2011 om reklamer og sponsorering m.v. af programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber, som ændret ved bekendtgørelse nr. 864 af 23. august 2012 (reklamebekendtgørelsen). De nugældende regler findes i ovennævnte lovbekendtgørelse nr. 1188 af 23. september 2013 og i bekendtgørelse nr. 801 af 21. juni 2013.

Skjult reklame
Reklamer må ikke indgå i DR's programvirksomhed, jf. § 2 i reklamebekendtgørelsen.

Det følger af § 72 i radio- og fjernsynsloven og § 3, stk. 1, i reklamebekendtgørelsen, at reklamer klart skal kunne identificeres som sådanne, således at de i indhold og præsentation adskiller sig fra ordinære programmer. Reklamer, der udsendes i strid med reglerne, udgør skjult reklame.

Skjult reklame defineres i artikel 1, litra j) i direktiv 2010/13/EU om audiovisuelle medietjenester som følgende:

"præsentation i ord eller billeder af varer eller tjenesteydelser, en vareproducents eller tjenesteyders navn, varemærke eller virksomhed i programmer, når præsentationen fra medietjenesteudbyderens side er ment som reklame og vil kunne vildlede offentligheden med hensyn til sin art. En sådan præsentation anses navnlig for at være tilsigtet, når den foretages mod betaling eller anden modydelse."

Direktivets definition af skjult reklame finder efter sin ordlyd udelukkende anvendelse på tv. Kommissionens fortolkningsmeddelelse, jf. nedenfor, finder ligeledes efter sin ordlyd kun anvendelse på tv. Det er imidlertid Radio- og tv-nævnets faste praksis, at de samme betragtninger er relevante for vurderingen af eventuel skjult reklame i radio.

Radio- og tv-nævnet forstår klagen som en generel klage over omfanget af musik på Ramasjang Radio med tilknytning til DR, idet klagerne bl.a. gør gældende, at selve omfanget af denne type musik udgør skjult reklame for DR's figurer, udsendelser, cd'er og bøger m.v.

Radio- og fjernsynsforetagenders foromtale af kommende programmer samt omtale af produkter og lign., som er direkte afledt af, og som supplerer programmerne, er ikke omfattet af reklamebekendtgørelsen, jf. § 1, stk. 4, i reklamebekendtgørelsen. Sådanne indslag betragtes ikke som reklamer i reklamebekendtgørelsens forstand og kan derfor som udgangspunkt lovligt indgå i DR's programvirksomhed. På denne baggrund behandles spørgsmålet om evt. skjult reklame for DR's egne udsendelser ikke yderligere.

For så vidt angår klagen over skjult reklame for DR's figurer, behandles klagen som en klage over skjult reklame for DR's merchandise, som er knyttet til figurerne som fx Kaj & Andrea-dukker.

Det er afgørende, om der er tale om en præsentation, dvs. fremhævelse af DR's figurer, cd'er og bøger i henhold til ovennævnte bestemmelser.

Radio- og tv-nævnet finder ikke, at fremførelsen af musik i sig selv på Ramasjang Radio udgør en fremhævelse (præsentation) af DR's figurer, cd'er og bøger m.v. i AVMS-direktivets forstand.

Radio- og tv-nævnet skal desuden henvise til Kommissionens fortolkningsmeddelelse 2004/C 102/02 om visse aspekter ved bestemmelserne i direktivet om "fjernsyn uden grænser"[1].

I fortolkningsmeddelelsens punkt 31 fremgår det, at der foreligger skjult reklame, hvis følgende tre kumulative kriterier er opfyldt: Fremhævelsen skal være tilsigtet fra tv-radiospredningsorganets side, den skal være i reklameøjemed, og den vil kunne vildlede offentligheden med hensyn til arten af denne fremhævelse.

Det fremgår af Kommissionens fortolkningsmeddelelses punkt 33 og 34, at det er berettiget at anvende kriteriet "uberettiget fremhævelse" af en vare eller tjenesteydelse eller en virksomheds varemærke eller navn. Det urimelige kan bl.a. ligge i, at mærket eller den pågældende vare eller tjenesteydelse optræder gentagne gange eller fremhæves på en særlig måde. I den forbindelse skal der tages hensyn til det redaktionelle indhold i de udsendelser, disse elementer indsættes i. Hvis en vare f.eks. fremhæves uden berettigelse i forhold til udsendelsens redaktionelle indhold eller på grund af en påvirkning, som det redaktionelle indhold er blevet udsat for i kommercielt øjemed, kan dette indikere, at der foreligger skjult reklame.

Da skjult reklame skal være tilsigtet, kan det i praksis være ret vanskeligt at skelne mellem skjult reklame og lovlige henvisninger til varer m.v.

DR har oplyst, at musikken på Ramasjang Radio er udvalgt af DR's redaktion ud fra redaktionelle hensyn, hvori der indgår overvejelser om at skabe et komplet univers indenfor DR's platforme, men hvori der også indgår bl.a. målsætninger om at sende ny musik via DR's kanaler. Nævnet lægger på denne baggrund til grund, at musikken på Ramasjang Radio således er udvalgt ud fra saglige redaktionelle begrundelser.

Radio- og tv-nævnet bemærker endvidere, at udsendelsen af musik fra DR's eget univers i sig selv efter nævnets vurdering ikke er egnet til at vildlede offentligheden således, at denne vil opfattes som en reklame for DR's musik og tilknyttede produkter.

[1] Direktiv 89/552/EØF, som senere ændret ved direktiv 2010/13/EU om audiovisuelle medietjenester. Fortolkningsmeddelelsens principper er fortsat gældende for bl.a. fortolkningen af direktivets definition af skjult reklame i direktivets art. 1, litra j).

Efter en samlet vurdering finder Radio- og tv-nævnet således ikke, at den påklagede udsendelse af musik på Ramasjang Radio er tilsigtet som reklame, eller at den vil kunne vildlede offentligheden med hensyn til sin art i strid med § 3, stk. 1, i reklamebekendtgørelsen.

Public service-forpligtelser
Klagerne stiller endvidere spørgsmål om, hvorvidt DR opfylder sine public service-forpligtelser i henhold til radio- og fjernsynslovens § 10, hvor det blandt andet fremgår, at der i udbuddet af programmer og tjenester skal tilstræbes kvalitet, alsidighed og mangfoldighed.

Det er DR's bestyrelse, der i henhold til radio- og fjernsynslovens § 17, stk. 1, har det overordnede programansvar og ansvaret for, at de bestemmelser for institutionens virksomhed, der er fastsat i henhold til radio- og fjernsynsloven og bestemmelser fastsat i medfør af loven, overholdes. Radio- og tv-nævnet er ikke beføjet til at efterprøve dette skøn under en klagesag.

På baggrund af ovenstående har Radio- og tv-nævnet truffet følgende

AFGØRELSE:

Musik med tilknytning til DR sendt på Ramasjang Radio udgør ikke skjult reklame for DR's figurer, cd'er og bøger m.v. og er ikke i strid med § 3, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 338 af 16. april 2011 om reklamer og sponsorering m.v. af programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber, som ændret ved bekendtgørelse nr. 864 af 23. august 2012.

Mads Bryde Andersen
formand

/Grace Nguyen Suhadi
nævnssekretær

Kopi sendt til:
Klager: Jan Irhøj og Anders Bøgelund